

| Ověřování výsledků vzdělávání Českou školní inspekcí

Součástí základních zákonných povinností České školní inspekce je také zjišťování a analyzování informací o vzdělávání stejně jako sledování a hodnocení výsledků vzdělávání v kontextu jeho podmínek i průběhu. To v praxi znamená především sledování a hodnocení naplňování cílů a výstupů stanovených v příslušných rámcových vzdělávacích programech.

Mgr. Petr Suchomel, Dr.
vedoucí oddělení metodik a analýz

V rámci jednotlivých hospitovaných vyučovacích hodin během inspekční činnosti ve školách je možné činit dílčí soudy o tom, zda úroveň dětí, žáků a studentů odpovídá úrovni přiměřené příslušnému ročníku. Formulace souhrnných závěrů o míře naplňování očekávaných výstupů vzdělávacích programů však vyžaduje použití objektivizovanějších nástrojů.

Ověřování výsledků vzdělávání

Ověřovací testy, které Česká školní inspekce pro svoji potřebu vytváří, jsou tvořeny úlohami s přímou vazbou na výstupy rámcových vzdělávacích programů. Výstupy, jejichž naplnění je možné či vhodné ověřovat formou testu, tvoří v jednotlivých vzdělávacích oblastech či oborech různě velkou část celkových vzdělávacích cílů. S ohledem na omezenou délku testu je navíc ze všech testovatelných výstupů možné do konkrétního testu zařadit pouze některé. Plyne z toho, že výsledek jakkoli kvalitního testu poskytuje obraz jen o úzké podmnožině cílů vzdělávání. S tím vědomím je třeba vnímat roli výsledků získaných prostřednictvím testů jako signální a orientační. Výborný výsledek v testu napovídá pravděpodobně výbornou úroveň dovedností žáků, ale prokazatelně ji lze konstatovat pouze za ty výstupy vzdělávacího programu, k nimž se vázaly úlohy v onom konkrétním testu. Jakékoli zevše-

becnění vnáší do hodnocení značnou nepřesnost. Proto i doporučení pro práci s výsledky ověřování (testování) zdůrazňuje to, aby výsledky byly především podkladem pro diskusi České školní inspekce s vedením školy ohledně toho, jak s ověřováním výsledků vzdělávání škola sama soustavně pracuje, zda identifikuje možné příčiny horších výsledků, případně jakým způsobem využívá ve výuce žáky s výbornými výsledky.

Koncepte ověřování výsledků vzdělávání

Na základě zkušeností získaných z celoplošně realizovaných testování v letech 2012 a 2013 formulovala Česká školní inspekce koncepci dalšího postupu v oblasti testových ověřování výsledků žáků. Tato koncepce, odsouhlasená ze strany MŠMT, počítá s tím, že **ve čtyřletém cyklu budou v uzlových bodech vzdělávací dráhy (5. a 9. ročník ZŠ) na rozsáhlejší vzorku škol ověřovány výsledky dosažené v základních předmětech (český jazyk, matematika, cizí jazyk)** a současně bude získáván vzhled do ostatních vzdělávacích oblastí podle rámcových vzdělávacích programů. **V mezidobí čtyřletého cyklu pak bude v různých ročnících na menších výběrových vzorcích škol ověřována aktuální míra naplňování očekávaných výstupů v různých vzdělávacích oborech i gramotnostech** (ob rok se střída-

jí trojice matematická, čtenářská a sociální gramotnost a jazyková, informační a přírodovědná gramotnost). Vedle toho **každým rokem** bude zařazen podle potřeby **tematický test** související s některým ze specifických úkolů České školní inspekce realizovaných dle plánu hlavních úkolů pro daný školní rok. Uvedená kombinace testů poskytne jak dostatek indikativních informací o úrovni výsledků žáků jednotlivých škol pro účely inspekční činnosti, tak potřebné podklady pro hodnocení „výkonnosti“ vzdělávací soustavy jako celku, a v neposlední řadě i pro rozvalu nad přiměřeností nastavení očekávaných výstupů rámcových vzdělávacích programů s ohledem na to, jak těchto výstupů žáci dosahují. Výsledky, závěry a doporučení ze všech doposud proběhlých ověřování realizovaných v souladu s touto koncepcí byly zveřejněny formou tematických či závěrečných zpráv a jsou k dispozici na webových stránkách České školní inspekce.

Ověřování v květnu 2017

V květnu 2017 bude provedeno kombinované výběrové ověřování výsledků žáků na úrovni **5. a 9. ročníků ZŠ**. V každé z celkem 3 697 zahrnutých základních škol a víceletých gymnázií budou žáci řešit trojici testů buď pro žáky 5. ročníku ZŠ, nebo pro žáky 9. ročníku ZŠ. Každé škole byly určeny dva testy z trojice základních předmětů (Český jazyk,